

Sprawozdanie Komisji administracyjnej

o przedłożonym przez Wydział krajowy wniosku do zmiany ustawy krajowej z dnia 28. Stycznia 1873 r. (Nr. 21. Dz. u. kr.) dotyczącej zwrotu kosztów szupasowych.

Wysoki Sejmie!

Będąca w mocy obowiązującej ustawa państwowa z dnia 27. Lipca 1871 (Nr. 88. D. P. P.) regulująca policyjne wydalanie i odsyłanie pod strażą (szupasem) rozróżnia w §§. 14. i 15. trzy kategorie wydatków na szupasowanie.

1. Koszta wyżywienia od chwili przytrzymania osoby wydalić się mającej aż do wykonania wyroku, jakoteż koszta wyżywienia osób przytrzymanych, na które nie zapadł wyrok przymusowego odesłania, przekazuje ta ustawa ostatecznie na rachunek funduszu policyi miejscowej;
2. wydatki zarządu czyli reżyjne stacyi szupasowej, t. j. na dostarczenie, urządzenie, opalenie i oświetlenie lokalności, jakoteż na utrzymanie ich w dobrym stanie, tudzież na straż nadzorującą szupaśników i na załatwianie spraw szupasowania dotyczących — mianowicie prowadzenie kancelaryi — ma ponosić gmina będąca stacją szupasową, przyczem jednak zastrzegła ustawa państwowa prawodawstwu krajowemu oznaczenie, czy i o ile wydatki tej kategorii zwrócone być mają stacyi szupasowej z funduszków konkurencyjnych. powiatowych lub krajowych;
3. wszelkie inne wydatki na szupaśników, mianowicie: na rewizyę lekarską, wyżywienie, oczyszczenie i odzienie szupaśników, dalej na transport tychże i konwój, jakoteż o ile potrzeba na wsparcia dla wydalanych paszportem przymusowym, będą pokryte w pierwszym rzędzie z dotyczących funduszków krajowych — z zastrzeżeniem również w §. 16. prawodawstwu krajowemu oznaczenia, czy i o ile wydatki tej kategorii na szupaśników, którzy nie są sami w możności zapłacenia a względnie zwrotu, zwrócone być mają funduszowi krajowemu przez gminy, do których przynależą.

Celem przeprowadzenia powyższych zastrzeżeń ustawy państwowej ad 2. i 3. co do zwrotu kosztów szupasowych na korzyść stacyi szupasowej a względnie funduszu krajowego, postanowiła ustawa krajowa z dnia 28. Stycznia 1873:

iz wydatki wymienione w powyższym ustępie ad 2. mają być zwrócone gminie będącej stacyą szupasową w całości z funduszu krajowego.

Zaś wydatki ustępu ad 3. przez fundusz krajowy poniesione, tylko w tym jedynym wyjątkowym wypadku, jeżeli szupaśnik jest rewertentem, zwrócone być mają funduszowi krajowemu przez jego gminę przynależności, że wreszcie Wydział krajowy oznaczy co roku dla każdego powiatu z osobna kwoty ryczałtowe, według których obliczane i zwracane będą powyższe koszta.

Ustawa ta nie znalazła dotychczas praktycznego zastosowania — nie weszła w wykonanie — a to z tego głównie powodu, iż ostateczne uregulowanie szupaśnictwa mianowicie: oznaczenie stacyi i duktów szupasowych, jak niemniej sposobu konwojowania i transportu, w celu którego toczą się rokowania między c. k. Namiestnictwem a Wydziałem krajowym, jeszcze nie nastąpiło.

Natomiast okazało się z raportów i dat statystycznych już po wyjściu ustawy przez Wydział krajowy zebranych, iż ustawa ta uwalniając gminy od dotychczasowego ponoszenia wszystkich kosztów szupasowych, wkładałaby z jednej strony zbyt wielkie ofiary na fundusz krajowy, już i tak nad miarę obciążony wydatkami na inne cele krajowe, z drugiej zaś strony obciążałaby w sposób również bardzo dotkliwy pojedyncze gminy obowiązane wyjątkowo do zwrotu całych kosztów za swoich rewertentów, że wreszcie ustanawianie corocznych szczegółowych ryczałtów dla każdego powiatu z osobna na koszta reżyjne stacyi szupasowych byłoby zbyt uciążliwe i rozwlekłe.

Szczegółowe uzasadnienie tych niedogodności, a zatem wadliwości zeszlórocznej ustawy znajduje się w sprawozdaniu Wydziału krajowego do l. 15.801, komisya więc uważając za zbyt znaczne powtarzanie tych wywodów tylko co do funduszu krajowego pozwala sobie podnieść, że koszta utrzymania stacyi szupasowych przypadające według ustawy z d. 28. Stycznia 1873 w całości na fundusz krajowy, obrachowane są w sprawozdaniu Wydziału krajowego na podstawach jeszcze najbardziej optymistycznych, i że natomiast z wszelkiem prawdopodobieństwem przypuszczać można, że koszta te obliczone tamże na kwotę 25.000 zł. rocznie w praktyce daleko większymi się okazały, mianowicie po przewidywanem już dziś pomnożeniu stacyi szupasowych, i z uwagi, iż wzięty w rachunek ryczałt przeciętny 100 zł., przy znaczniejszych stacyach szupasowych niezawodnie okaże się niedostatecznym, a zauważać potrzeba, że koszt ten jest to dopiero jedna rubryka wydatków szupaśnictwa na fundusz krajowy przypadających, gdyż nie porachowane są tu jeszcze wszystkie inne wydatki na szupaśników w ustępie ad 3. niniejszego sprawozdania wymienione, które według ustawy zeszlórocznej, z jedynym wyjątkiem wydatku na rewertentów, również fundusz krajowy ponosić winien, jak niemniej zwroty kosztów szupasowych do funduszy innych krajów koronnych, za szupasowanych tamże tutejszo-krajowców, która to ostatnia rubryka także dotąd do 5.000 zł. rocznie wynosiła.

Ażeby tak przewidywanemu zbyt ciężkiemu obciążeniu funduszu krajowego jak niemniej pojedynczych gmin w wypadkach rewersyi zapobiedz, a z drugiej strony uprościć i skrócić administracyę, proponuje Wydział krajowy zmianę ustawy z dnia 28. Stycznia 1873 w następującym kierunku:

- a) ażeby na wydatki zarządu stacyj szupasowych wyliczone w ustępie 2. niniejszego sprawozdania ustanowionym był jeden ogólny ryczałt od każdej szupasowanej osoby bez różnicy czasu jej pobytu na stacyi szupasowej, z tym jedynie wyjątkiem, iż w wypadku gdy szupaśnik oczekiwać musi na stacyi pociągu kolei, przeznaczonego do dalszego transportu, rzeczony ryczałt przypadać będzie stacyi szupasowej od każdego dnia pobytu jego na tejże stacyi;
- b) ażeby tak powyższe wydatki ustępu 2. jak niemniej wszelkie wydatki dalsze w ustępie 3. niniejszego sprawozdania wyliczone zwracane były funduszowi krajowemu przez gminy

przynależności, a to przy pierwszym wypadku szupasowania jednej i tej samej osoby w $\frac{1}{5}$ zaś przy rewertentach w $\frac{1}{3}$ części poniesionych kosztów;

e) ażeby wyznaczanie ryczałtów było dla całego kraju ogólnem, t. j. jednostajnem we wszystkich powiatach i następowało ze strony Wydziału krajowego co lat trzy.

Za pomocą takiego ukształtowania sprawy, osiągnię się przez rozkład kosztów szupasowych między fundusz krajowy a gminny w sposób słuszny a dla tych ostatnich bardzo mało uciążliwy. ochronienie funduszu krajowego przynajmniej częściowo od zbyt wielkich wydatków, jak niemniej pojedynczych gmin od niepomiernego przeciążenia kosztami za rewertentów, z drugiej zaś strony przez podciągnięcie gmin przynależności do częściowego przynajmniej ponoszenia kosztów szupasowania będzie środkiem do znaglenia tychże, by skuteczniej zapobiegały włóczęgostwu i lepiej się opiekowały swemi ubogimi, do czego już ustawa gminna je obowiązuje; gmina mająca stacyę szupasową, będąc ograniczoną na ryczałt ściśle wymierzony, zmuszoną będzie do oszczędności i oględnej gospodarki funduszem szupasowym, nareszcie odpadną niedogodności i rozwlekłość administracyi, o których wyżej wspomniano. Dodać tu także wypada, że w sposób analogiczny uregulowanem jest szupaśnictwo prawie we wszystkich innych krajach koronnych Monarchii, mianowicie także w Austrii niższej, w Czechach, Karyntyi i Salzburgu, a procent kosztów według niniejszego wniosku na gminy nasze przypadający jest znacznie jeszcze niższy niż gdzieindziej. Zresztą ponoszą gminy nasze dotychczas wszystkie koszta szupasowe bez żadnego wyjątku, będzie więc to dla nich już wielką ulgą i dobrodziejstwem, jeżeli w przyszłości tylko $\frac{1}{5}$, a względnie za rewertentów $\frac{1}{3}$ część wydatków ponosić będą, zwłaszcza iż ponoszenie kosztów szupasowania będącego w ścisłym związku z sprawami policyi miejscowej należy bezsprzecznie już w myśl ustawy gminnej do obowiązków na gminy nałożonych.

Co się tyczy ostatecznego uregulowania szupaśnictwa, będącego w toku między c. k. Namiestnictwem i Wydziałem krajowym, nadmienić jeszcze musimy, iż komisya mięszana w tym celu wysadzona operat swój już ukończyła; ponieważ jednak Wydział krajowy nie znalazł go wszechstronnie wyczerpującym, przedstawił więc ze swej strony wypracowany przez siebie projekt przyszłego unormowania tej sprawy c. k. Namiestnictwu do rozpatrzenia i wydania odnośnych rozporządzeń. Na wszelki zatem wypadek ostateczne unormowanie trybu szupasowania, t. j. zupełne przeprowadzenie ustawy państwowej z d. 27. Lipca 1871 będzie rzeczą najbliższej przyszłości, a skoro tylko to nastąpi, kwestya kosztów, której właśnie dotyczy wniosek niniejszy, stanie się piekącą, dla tego też naglącą jest potrzeba, by Sejm już teraz stanowczo ją załatwił.

Komisya administracyjna dzielając z powodów przytoczonych zapatrywania Wydziału krajowego, i zgadzając się na wnioski tegoż co do treści, znalazła tylko potrzebę obszerniejszego sformułowania projektowanej ustawy, a to mianowicie w dwóch kierunkach: Najprzód co do kosztów w §. 15. ustawy państwowej (ustęp 3 niniejszego sprawozdania) wymienionych, sądziliśmy, iż ustawa mająca przedstawiać dokładny obraz wszystkich kosztów zwrotnych szupasowania, nie może dotyczyć tylko nawiasowo, lecz powinna uwydatnić wyraźnie płynący z ustawy państwowej obowiązek funduszu krajowego zwracania także tej kategorii wydatków gminie stacyi szupasowej, o ile one w pierwszym rzędzie przez tę gminę poniesione zostały.

Powtóre zdawało się komisyi, iż dla uchylenia wszelkich wątpliwości i możliwego mylnego pojmowania, mianowicie ze strony organów podrzędnych, które w przyszłości szupaśnictwo wykonywać będą, będzie korzystnem wymieni w artykułach projektowanej ustawy szczegółowo pojedyncze rodzaje wydatków do zwrotu przypadających według kategorii jakie ustawa państwowa w drugim ustępie §. 14. i w §. 15. rozróżnia.

W tak uzupełnionem streszczeniu sformułowana ustawa krajowa, którą niniejszem Wysokiej Izbie do uchwalenia przedkładamy, będzie brzmiała:

USTAWA

względem zwrotu kosztów szupasowych, wzmiankowanych w §§. 14. i 15 ustawy państwowej z dnia 27. Lipca 1871. (N. 88 D. u. P.)

Zgodnie z uchwałą Sejmu Meگو Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Znosi się Ustawę krajową z d. 28 Stycznia 1873 (N. 21 D. U. i R. kr.) i w miejsce niej obowiązują postanowienia następujące:

Art. 2.

Koszta urządzenia i utrzymania stacyi szupasowych, o których wspomina drugi ustęp §. 14. ust. państw. z d. 27 Lipca 1871 N. 88 D. U. p. mianowicie: wydatki na dostarczenie, urządzenie, opalenie i oświetlanie lokalności dla szupaśników, jakoteż na utrzymanie ich w dobrym stanie, tudzież na pilnowanie szupaśników i na załatwianie spraw tyczących się odsełania przymusowego, — zwracać będzie fundusz krajowy gminie będącej stacją szupasową w ryczałcie wymierzonym od każdej szupasowanej osoby a to bez względu na czas jej pobytu na stacyi szupasowej. Jedynie tylko w tym wypadku, gdy osoba szupasowana oczekiwać musi na stacyi pociągu kolei żelaznej, przeznaczanego do transportu szupaśników, wymierzony ryczałt przypadać będzie od każdego dnia pobytu jej na stacyi szupasowej.

Wydatki wskazane w §. 15 ustawy państwowej z d. 27 Lipca 1871 a mianowicie: wydatki na rewizję lekarską, wyżywienie, oczyszczenie i odzienie szupaśników, tudzież na transport tychże i konwój, jakoteż, jeżeliby było potrzeba na wsparcia dla tych którzy dostają paszporta przymusowe, — obowiązany jest fundusz krajowy zwrócić również gminie będącej stacją szupasową, o ile wydatki te pierwotnie przez rzeczoną gminę pokryte zostały.

Art. 3.

Gmina, do której osoba szupasowana przynależną jest, winna zwrócić funduszowi krajowemu wszystkie koszta w artykule II. wzmiankowane, a to przy pierwszym wypadku szupasowania w jednej piątej części, zaś przy każdym następnym wypadku szupasowania tejże samej osoby t. j. przy rewertentach w jednej trzeciej części.

Wszelakoż osoby szupasowane tutejszego kraju, które znajdują się w możności uiszczenia kosztów szupasowych przez fundusz krajowy zapłaconych, winny zwracać temuż funduszowi pomienione koszta o tyle, o ile takowe w myśl §. 15 powołanej ustawy państwowej poniesione zostały.

Art. IV.

Wydział krajowy oznaczy co trzy lat kwoty ryczałtowe, według których obliczane i zwracane będą wydatki w Art. II. i III. wymienione.

Art. V.

Wykazane przez Wydział krajowy koszta mające być zwrócone funduszowi krajowemu przez właściwe gminy przynależności, a względnie przez osoby szupasowane będące w możności uiszczenia wydatków na nie poniesionych, (Art. III.) ściągają c. k. władze polityczne.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Spraw wewnętrznych.

Kraiński,
przewodniczący.

Kuczkowski,
sprawozdawca.